

AAC - Augmentativní a alternativní komunikace

AAC (Augmentative and Alternative Communication) je oblast klinické praxe a technologií, která se snaží kompenzovat dočasné nebo trvalé potíže u osob s vážnými poruchami řeči a jazyka.

- **Augmentativní:** Metody doplňující stávající řeč, která je nesrozumitelná nebo nedostatečná.
- **Alternativní:** Metody nahrazující řeč úplně (např. u osob, které nemluví vůbec).

1. Formy AAC systému

AAC systémy dělíme na dvě základní kategorie podle potřeby dalších pomůcek:

A. Nepomůckové systémy (Unaided)

Nevyžadují žádné externí nástroje, pouze tělo uživatele.

- **Znaková řeč** a posunky.
- Mimika a řeč těla.
- Ukazování prstem.

B. Pomůckové systémy (Aided)

Vyžadují využití nějakého nástroje, od papíru po software.

- **Low-tech:** Komunikační tabulky s obrázky, symboly (např. systém P_華CS), tištěné knihy.
- **High-tech:** Specializované tablety, počítače s hlasovým výstupem (SGD - Speech Generating Devices) a specializovaný software.

2. High-tech AAC a digitální technologie

Moderní IT zásadně změnilo možnosti lidí s postižením díky pokročilým rozhraním:

- **Hlasový výstup (Text-to-Speech):** Software převádí vybrané symboly nebo napsaný text do přirozeně znějící lidské řeči.
- **Eye Tracking (Sledování očí):** Uživatelé s těžkým motorickým postižením (např. ALS) ovládají počítač a komunikují pouze pohybem očí.
- **Switch Access:** Ovládání rozhraní pomocí jednoho nebo dvou tlačítek (spínačů), často umístěných u hlavy nebo ruky.
- **Predikce a AI:** Umělá inteligence pomáhá předvídat, co chce uživatel říct, čímž dramaticky zrychluje komunikaci (např. predikce celých vět na základě kontextu).

3. Uživatelské rozhraní (UI) v AAC aplikacích

Navrhování pro AAC vyžaduje specifický přístup k [přístupnosti \(A11Y\)](#):

- **Mřížky symbolů (Grid layouts):** Uživatelé si vybírají ze sady piktogramů (např. SymbolStix, PCS).
- **Vizuální zpětná vazba:** Každý výběr musí být jasně potvrzen (zvýraznění, zvuk).
- **Přizpůsobitelnost:** Každý uživatel má jiné potřeby – software musí umožňovat změnu velikosti prvků, kontrastu a citlivosti ovládání.

4. Přínosy a cíle

- **Sociální inkluze:** Možnost zapojit se do rozhovoru s rodinou, přáteli i veřejností.
- **Vzdělávání:** Přístup k výuce a získávání informací.
- **Autonomie:** Snížení závislosti na asistentovi při vyjadřování základních potřeb a pocitů.

5. Souvislost s IT pojmy

AAC systémy jsou v podstatě specifickým případem **HCI** (Human-Computer Interaction). Vývojáři v této oblasti řeší:

- Optimalizaci latence mezi vstupem a výstupem.
- Integraci s cloudovými službami pro synchronizaci slovníků.
- Personalizaci syntetických hlasů (aby např. dítě nemluvalo hlasem dospělého muže).

Související články:

- [A11Y – Digitální přístupnost](#)
- [UX Design a uživatelská zkušenost](#)
- [NLP – Zpracování přirozeného jazyka](#)

Tagy: a11y aac assistive-tech accessibility healthcare ui ux

From:

<https://serviceit.cz/> - **IT ENCYKLOPEDIE**

Permanent link:

<https://serviceit.cz/doku.php?id=aac>

Last update: **2026/01/02 14:05**

